

METODY I TECHNIKI BADAŃ SPOŁECZNYCH 2018/2019 - ĆWICZENIA (grupa dr. Ł. Łotockiego)

Semestr letni 2018/2019

Prowadzący dr Łukasz Łotocki (l.lotocki@uw.edu.pl, www.lukaszlotocki.pl, twitter.com/LLotocki)

Tematykę wykładu i warsztatów stanowią podstawowe problemy metodologiczne empirycznych badań społecznych, wybrane schematy badawcze oraz wybrane metody i techniki – jakościowe i ilościowe. Wykład systematyzuje wiedzę metodologiczną i metodyczną, warsztaty pogłębiają wybrane wątki metodyki badań i służą praktycznej nauce wybranych technik badawczych. Zajęcia służą poznaniu zasad, których badacz problemów społecznych winien przestrzegać na poszczególnych etapach procesu badawczego oraz doskonaleniu umiejętności warsztatowych.

PROGRAM ZAJĘĆ

Temat
<p>1. Metody i techniki badań społecznych stosowane w nauce o polityce społecznej. Zajęcia organizacyjne poświęcone podziałowi pracy między studentów podczas zajęć, utworzeniu zespołów badawczych</p> <p>Lektura:</p> <p>Ch. Frankfort-Nachmias, D. Nachmias, <i>Metody badawcze w naukach społecznych</i>, Zysk –i Ska Wydawnictwo, Poznań 2001, rozdz. 1., podrozdz. <i>Proces badawczy</i>, rozdz. 3. <i>Podstawowe elementy procesu badawczego</i> (s. 66-81).</p>
<p>2. Proces badawczy w naukach społecznych</p> <p>Lektury:</p> <p>E. Babbie, <i>Badania społeczne w praktyce</i>, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005, rozdz. IV. <i>Plan badań</i>, podrozdział <i>Jak zaplanować projekt badawczy</i>, s. 127-134.</p> <p>S. Nowak, <i>Metodologia badań społecznych</i>. PWN, Warszawa 1985, rozdz. 1. <i>Problematyka i metody badań</i> (s. 19 - 61).</p>
<p>3. Proces badawczy w naukach społecznych - cd.</p> <p>Lektury:</p> <p>E. Babbie, <i>Badania społeczne w praktyce...</i>, rozdz. 2. <i>Paradygmaty, teoria i badania społeczne</i> (s. 54-70; do <i>Rozumowanie dedukcyjne i indukcyjne</i>), rozdz. 4. <i>Plan badań</i> (109-121; do <i>Redukcjonizm</i> włącznie).</p> <p>B. Szatur-Jaworska (oprac.), <i>Wprowadzenie do metod i technik badań społecznych</i>, Wyd. UW, Warszawa 1988, s. 15-25.</p>
<p>4. Składniki koncepcji badań. Konceptualizacja, operacjonalizacja, pomiar.</p> <p>Lektura:</p> <p>R. Mayntz, K. Holm, P. Hübner, <i>Wprowadzenie do metod socjologii empirycznej</i>, PWN, Warszawa 1985, rozdz. 2. <i>Pomiar</i>, podrozdz. <i>Podstawy pomiaru</i> (s. 42-60).</p>
<p>5. Składniki koncepcji badań. Konceptualizacja, operacjonalizacja, pomiar - cd.</p> <p>Lektury:</p> <p>Ch. Frankfort-Nachmias, D. Nachmias, <i>Metody badawcze w naukach społecznych...</i>, rozdz. 7. <i>Pomiar</i> (s. 169 - 185, do podrozdziału <i>Trafność teoretyczna</i> włącznie).</p> <p>E. Babbie, <i>Badania społeczne w praktyce...</i>, rozdz. 5. <i>Konceptualizacja, operacjonalizacja i pomiar</i> (s. 139-169).</p>
<p>6. Składniki koncepcji badań. Konceptualizacja, operacjonalizacja, pomiar - cd.</p>

7. SPRAWDZIAN WIEDZY

8. Metoda analizy treści

Lektury:

E. Babbie, *Badania społeczne w praktyce...*, rozdz. 11. *Badania niereaktywne* (s. 340-353; do podrozdziału *Mocne i słabe strony analizy treści* włącznie).

Ch. Frankfort-Nachmias, D. Nachmias, *Metody badawcze w naukach społecznych...*, rozdz. 13. *Wtórna analiza danych*, podrozdz. *Analiza treści* (s. 341-348), rozdz. 14. *Przygotowanie i analiza danych* (s. 350-367), Dodatek B. *Zasady pisania raportu z badań* (s. 568-578).

9. Omówienie koncepcji badań z wykorzystaniem metody analizy treści

Zespoły badawcze przynoszą koncepcję badań metodą analizy treści.

Lektury (dla chętnych):

G. Firlit-Fesnak, Ł. Łotocki (red.), *Imigranci w polskim dyskursie publicznym*, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2014, rozdz. Ł. Łotocki, *O mediach elektronicznych i metodologii ich badania* (s. 151-160).

R. Wodak, M. Krzyżanowski, *Jakościowa analiza dyskursu w naukach społecznych*, Oficyna Wydawnicza Łośgraf, Warszawa 2011, rozdz. 2. G. Mautner, *Analiza gazet, czasopism i innych mediów drukowanych* (s. 51-85), rozdz. 4. A. Pollack, *Analiza telewizyjnych filmów dokumentalnych* (s. 125-148).

10. Podstawowe funkcje programu SPSS – ćwiczenia [5 grudnia]

UWAGA! Zajęcia odbędą się w sali komputerowej w gmachu audytoryjnym WNPiSM na kampusie głównym (drugie wejście, na poziomie minus 1, sala nr -21).

11. Wywiady i ankiety jako techniki stosowane w badaniach sondażowych. Budowa kwestionariusza [12 grudnia]

Lektury:

Ch. Frankfort-Nachmias, D. Nachmias, *Metody badawcze w naukach społecznych...*, rozdz. 11. *Badania sondażowe* (s. 240-264).

E. Babbie, *Badania społeczne w praktyce...*, rozdz. 9. *Badania sondażowe* (s. 267-305).

12. Omówienie wyników analizy treści [19 grudnia]

Zespoły badawcze przygotowują raporty z analizy treści w dwóch wersjach: 1) w wersji raportu drukowanego oraz 2) w wersji prezentacji PowerPoint (zgodnie z zasadami sztuki opracowania raportu z badań). Zespoły składają raport drukowany u prowadzącego oraz prezentują grupie raport przygotowany w PowerPoint.

13. Omówienie koncepcji i narzędzi badawczych własnych badań sondażowych [9 stycznia]

Zespoły badawcze składają i prezentują koncepcję badania sondażowego obejmującą 1) omówienie: a) przedmiotu badania, b) problematyki badawczej, c) perspektywy badawczej, d) jednostek analizy i zasady doboru próby, e) metod/technik badawczych; 2) narzędzie do badania sondażowego, obejmujące możliwie zróżnicowane formy pytań.

Lektury (dla chętnych):

Podręcznik socjologicznych badań ankietowych. Praca zbior. Warszawa 1992, s. 114-152.

A. Sułek, *Sondaż polski*, IFIS PAN, Warszawa 2001, rozdz. A. Sułek, *Jak działa kwestionariusz? Forma pytania jako źródło zmienności odpowiedzi ankietowych* (s. 143-173).

14. Realizacja badania jakościowego na przykładzie techniki zogniskowanego wywiadu grupowego (warsztaty w fokusowni) [16 stycznia]

UWAGA! Zajęcia odbędą się w fokusowni w gmachu audytoryjnym WNPiSM na kampusie głównym (drugie wejście, na poziomie minus 1, sala nr -22).

Lektura:

Ł. Łotocki, *Zogniskowane wywiady grupowe jako metoda badawcza w polityce społecznej na przykładzie badań nad migracjami międzynarodowymi*, w: *Problemy Polityki Społecznej. Studia i dyskusje*, 2005 r., Nr 8, http://www.problempolitykispolecznej.pl/images/czasopisma/8/8_156-171.pdf

15. Omówienie wyników pilotażu narzędzi badawczych [23 stycznia]

Zespoły badawcze przynoszą min. 5 wypełnionych kwestionariuszy oraz min 1 laptop na zespół. W wersji elektronicznej: draft książki kodów oraz baza danych (Excel lub SPSS) (min. 5 kwestionariuszy zakodowanych). Ponadto zespoły przygotowują uwagi z pilotażu narzędzia oraz syntetyczną prezentację w PowerPoint zawierającą opis metody badawczej oraz wnioski z pilotażu.

Warunki zaliczenia warsztatów:

- **Obecność na zajęciach i przygotowanie do zajęć** (znajomość literatury do danych zajęć, przygotowanie pracy domowej, jeżeli została zadana). Ponad 2 nieobecności wymagają zaliczenia na dyżurze prowadzącego w terminie do dwóch tygodni od nieobecności. Nieprzygotowanie do zajęć stwierdzone przez prowadzącego jest równoznaczne z nieobecnością. W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności na ponad 4 zajęciach student/ka jest nieklasyfikowany/na z przedmiotu. Brak zaliczenia w terminie nieobecności trzeciej lub czwartej również skutkuje nieklasyfikowaniem.
- Zaliczenie sprawdzianu (zajęcia nr 6). Sprawdzian może być najwyżej jednorazowo poprawiany.
- Terminowe oddanie i prezentacja czterech zespołowych prac badawczych:
 - 1) Koncepcji badań metodą analizy treści (wydruk, omówienie);
 - 2) Wyników badań metodą analizy treści (raport drukowany i prezentacja PowerPoint);
 - 3) Koncepcji i narzędzi badań sondażowych (wydruk, omówienie);
 - 4) Wyników pilotażu badania sondażowego (raport drukowany, draft książki kodów, zbiory Excel lub SPSS - min. 5 kwestionariuszy zakodowanych, syntetyczna prezentacja w PowerPoint).

Ocenie podlega praca zespołowa w ramach grup badawczych oraz jej wyniki. Oceniana będzie zgodność opracowania raportu i prezentacji z zasadami metodologii badań.

Studenci, którzy szczególnie dobrze zaliczyli warsztaty (bardzo dobre oceny ze sprawdzianu i prac) otrzymują ocenę z przedmiotu (egzaminu) wyższą o 0,5.

Niesklasyfikowanie skutkuje powtarzaniem przedmiotu w kolejnym roku akademickim.

Metody dydaktyczne:

Analiza literatury przedmiotu, praca warsztatowa, praca zespołowa nad własnymi projektami badawczymi.